

Red de Kouter!

Denderleeuw protesteert tegen drastische uitbreiding van het leemontginningsgebied Vlamoven

De open landbouwkouter, het landschappelijk waardevol agrarisch gebied tussen Iddergem en Welle en een belangrijke recreatieve trekpleister van de gemeente Denderleeuw, dreigt onherstelbaar verminkt te worden. Het Vlaams Gewest wil immers het leemontginningsgebied van de Vlamoven drastisch uitbreiden met maar liefst 30 hectare! In totaal wil men een gebied van zo'n 50 hectare afgraven tot een diepte van 10,5 meter. Wat nu nog het hoogst gelegen punt van Denderleeuw is, dreigt een gigantische krater midden in de kouter te worden. Met een volume dat overeenkomt met zo'n 5000 woonhuizen, op een oppervlakte van ongeveer 100 voetbalvelden! Daarom doet het gemeentebestuur een dringende oproep aan alle inwoners om vóór 4 december zo veel mogelijk bezwaarschriften in te dienen tegen deze rampzalige plannen.

Het is duidelijk dat de afgraving een onherstelbaar litteken in de kouter zal nalaten. Dit betekent het verlies van een van de laatste rustige wandel- en fietsgebieden in de streek en ook de doodsteek voor de Denderleeuwse landbouwbedrijven. Om dit alles te ontginnen zijn er 165 transporten per werkdag over een periode van 25 jaar nodig. De verkeerschaos in Denderleeuw zal immens zijn, laat staan de geluidshinder en stofontwikkeling.

Andere spelregels zetten gemeenten buitenspel

Begin maart 2005 ontving het gemeentebestuur een verkenningsnota van de Dienst Natuurlijke Rijkdommen van het Departement Leefmilieu, Natuur en Energie (toen nog de afdeling Natuurlijke Rijkdommen en Energie – ANRE – geheten) over de leemwinning in de Vlaamse Leemstreek, met onder meer ingrijpende maatregelen voor de 'uitbreiding 1 en 2 Aalstwegel te Denderleeuw'. In de zitting van 26 april 2005 bracht de gemeenteraad, hierbij gesteund door de Landbouwrraad en de Gecoro, unaniem een negatief advies uit over deze plannen. Met duidelijke argumenten tekende de raad uitdrukkelijk bezwaar aan tegen de voorstellen om het huidige ontginningsgebied van 18,5 hectare in de Vlamovenkouter uit te breiden met 29,5 hectare.

Vandaag blijkt dat het advies van de gemeente Denderleeuw niet eens behandeld werd, laat staan dat er rekening mee werd gehouden of dat onze argumentatie enigszins werd weerlegd. Meer nog, de Vlaamse regering heeft op 16 juni 2006 gemeend de spelregels eenzijdig te moeten veranderen. Ze bepaalde immers dat met ingang van 15 juli 2006 de betrokken gemeenten niet meer om advies moeten worden gevraagd en vond het ook niet nodig of opportuun om de gemeenten hiervan op de hoogte te stellen.

Groot was dus ook onze verbazing dat het openbaar onderzoek voor het bijzonder oppervlaktedelfstoffenplan voor leem gestart is op 16 oktober 2006. Hoogst toevallig net één week na de gemeenteraadsverkiezingen... Het openbaar onderzoek loopt nog tot 17 november. Bovendien ligt het voorontwerp enkel in de kantoren van de Dienst Natuurlijke Rijkdommen ter inzage en is het enkel via de website

www.vlaanderen.be/natuurlijkerijkdommen toegankelijk. Kwestie van er zo weinig mogelijk ruchtbaarheid aan te geven en mogelijk protest in de kiem te smoren. Bezwaren, adviezen en opmerkingen dienen uiterlijk op 4 december per brief of per e-mail overgemaakt te worden aan:

- Dienst Natuurlijke Rijkdommen van het Departement Leefmilieu, Natuur en Energie, North Plaza B, Koning Albert II-laan 7 (2^e verdieping), 1210 Brussel (e-mail naar: jan.vanroo@lne.vlaanderen.be);
- Dienst Natuurlijke Rijkdommen, buitendienst Gent, Elfjulistraat 39b, Blok A, 9000 Gent (e-mail naar: jeanpaul.vanliefferinge@lne.vlaanderen.be).

Grootscheepse campagne

Het gemeentebestuur van Denderleeuw blijft echter niet bij de pakken zitten en zal er alles aan doen om de open kouter van de ondergang te redden. De gemeentelijke administratie heeft opdracht gekregen om het voorontwerp grondig te bestuderen en een gemotiveerd bezwaarschrift in te dienen. Eveneens wordt onderzocht of het aangewezen is om juridische stappen te zetten tegen deze laakbare praktijken.

Daarnaast wordt een grootscheepse campagne opgestart om de dramatische plannen van het Vlaams Gewest openbaar te maken en zo veel mogelijk burgers te helpen om een gefundeerd bezwaarschrift in te dienen. Maandag 20 november wordt een bewonersbrief en een model van bezwaarschrift huis-aan-huis bedeed. Ook in het Denderleeuws Infoblad van december verschijnt een extra katern over de problematiek, met onder meer het model van bezwaarschrift en een raamaffiche.

Alle informatie en documenten zijn bovendien samengebracht op de speciaal voor deze actie ontworpen website www.reddekouter.be. Hierop staat eveneens een handige module om een gepersonaliseerd bezwaarschrift op te stellen.

Het gemeentebestuur wil de burgers ook een handje helpen om hun bezwaarschrift te overhandigen aan de bevoegde Dienst Natuurlijke Rijkdommen. In alle openbare gebouwen en bij verschillende handelaars in Denderleeuw, Iddergem en Welle staan collectebussen om de bezwaarschriften te verzamelen. Het gemeentebestuur zorgt er dan voor dat alle bezwaarschriften tijdig worden ingediend.

Verder zullen er de komende weken en maanden diverse protestacties georganiseerd worden.

Argumenten tegen uitbreiding

Het voorontwerp leert dat de situatie er zeer slecht voorstaat. In de rangschikking van de voorgestelde ontginningsgebieden scoort de Vlamovenkouter zeer hoog, hoewel "de praktische haalbaarheid in vraag wordt gesteld vanwege de sterke lokale weerstand", zo lezen we. Toch blijft het gemeentebestuur erbij dat er belangrijke en onweerlegbare argumenten zijn tegen de uitbreiding van het leemontginningsgebied. Enkele voorbeelden.

1. Geen noodzaak aan uitbreiding

Vooreerst bestaat er absoluut geen economisch dwingende noodzaak tot uitbreiding van het bestaande ontginningsgebied. Vandaag is slechts 30% van het huidige gebied ontgonnen, waarvan de helft in de periode 1950-1980 en de andere helft tussen 1980 en 2005. Voor 35% van het gebied werden wel al een milieu- en een bouwvergunning afgeleverd, maar zijn de terreinen nog niet afgegraven. Voor de resterende 35% zijn er nog geen vergunningen. Dat maakt dat er in het bestaande gebied nog een reservevoorraad van 918.602 m³ is. De cijfers van de exploitant leren dat er van 1999 tot 2004 gemiddeld 6423 m³ leem per jaar uitgegraven werd. Aan dit ritme volstaan deze voorraden dus nog voor 143 jaar! Toch wordt

voorgesteld om het gebied tot tweemaal toe uit te breiden, met in totaal 2.244.931 m³, dus een – waarschijnlijk speculatieve – reserve van zowat 350 jaar.

2. Onherstelbaar litteken in landschap

De landschappelijke impact van een massale leemontginning op de open kouter is enorm. Nu al heeft het actuele winningsgebied een kadastrale grootte van 18,5 ha, wat niet weinig is op een totale oppervlakte van 1377 ha. Een toename met 29,5 ha is meer dan problematisch voor een gemeente met een woondichtheid van meer dan 1237 inwoners per km².

Bovendien zal de aftopping van het hoogst gelegen punt van de kouter enorm storend zijn in het landschap. Zeker omdat men niet minder dan 10,5 meter wil afgraven, wat een onherstelbaar litteken in de reliëfvorming van de gemeente zal nalaten. De vijver aan de Vlamoven bewijst dit al, hoewel er momenteel 'slechts' 7 meter diep gegraven wordt.

3. Landschappelijk waardevol agrarisch gebied

De Dienst Natuurlijke Rijkdommen respecteert zelfs haar eigen selectiecriteria niet bij de screening van mogelijke uitbreidingsgebieden. Want de voorgestelde uitbreidingen liggen in een volgens het gewestplan 'landschappelijk waardevol agrarisch gebied' en zouden dus niet weerhouden mogen worden in de lijst van locatievoorstellen.

De uitbreiding is ook manifest in tegenspraak met het goedgekeurd Ruimtelijk Structuurplan Denderleeuw. Hierin staat duidelijk dat landbouw de hoofdfunctie is in de open kouter, dat de landbouwgrond maximaal gevrijwaard moet worden en dat de uitgegraven leemontginningsputten een natuurlijke, zacht-recreatieve ontwikkeling (hengelvijver, wandelweg...) moeten krijgen en dus geen stort voor afval of baggerspecie mogen worden. Daarom heeft de Gecoro de uitbreiding ongunstig geadviseerd. Anders komt de goede ruimtelijke ordening van de hele gemeente in het gedrang.

4. Extern onderzoek

Het is steeds de constante visie van het gemeentebestuur geweest om de onontgonnen gebieden in hun huidige staat terug te geven aan de landbouw en niet om de huidige winningsgebieden nog uit te breiden.

Daarin staat het niet alleen. Om zijn advies over de uitbreidingen voor te bereiden, heeft het schepencollege een extern bureau aangesproken. De conclusie van hun onderzoek is duidelijk: aan dergelijk uniek landschap kan niet geraakt worden, laat staan afgevlakt. Talrijke wetenschappelijke studies, in het kader van het Gemeentelijk Ruimtelijk Structuurplan, het afbakeningsproces Regionaal Stedelijk Gebied Aalst en de Landschapatlas van het Vlaamse Gewest, komen tot dezelfde resultaten: de waardevolle kouter is van het allergrootste belang voor Denderleeuw.

De geplande uitbreiding is ook in tegenstrijd met de geest en de letter van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen, dat juist beoogt de weinige resterende open ruimte ook daadwerkelijk te vrijwaren.

5. Doodsteek voor de landbouw

De plannen van het Vlaams Gewest zijn de definitieve doodsteek voor de weinige nog actieve landbouwbedrijven in onze gemeente. Als een donderslag bij heldere hemel verliezen zij nu elk perspectief op een rendabele uitbating van hun bedrijf.

Het zijn ook de meest vruchtbare gronden die aan de landbouwers ontnomen worden. De uitgegraven putten zullen een sterk negatieve invloed hebben op de kwaliteit van de landbouwgronden rond de ontginningszone. Door verdroging zal de huidige hoge kwaliteit van de cultuurgrond er drastisch op achteruitgaan.

Nochtans gaat de Dienst Natuurlijke Rijkdommen er ook vanuit dat de grond na ontginning teruggegeven moet worden aan de landbouw, zonder opvulling en met vrijwaring van de kwaliteit van de ondergrond. Uit ervaring weten de landbouwers echter dat er in plaats van vruchtbaar akkerland enkel drassig en waterziek gebied overblijft.

De leefbaarheid van de landbouwsector wordt hier dus totaal opgeofferd aan de speculatieve economische belangen van de steenbakkerijsector. De landbouwraad besluit in haar advies dan ook dat de voorziene uitbreiding totaal ongewenst is.

6. Recreatief belang van de open kouter

De open kouter is van groot belang voor het vervullen van de recreatiebehoefte van de bewoners van Denderleeuw en omstreken. Precies omwille van de schoonheid van dit landschap werden er talrijke wandel- en fietsroutes uitgestippeld en bewegwijzerd (o.m. door Toerisme Oost-Vlaanderen).

De recreatieve waarde van het gebied heeft ook geleid tot nieuwe initiatieven op het vlak van horecatourisme. Aan de rand van de kouter werd in Welle immers een verblijfsaccommodatie met gastenkamers opgericht. De kouter is immers een van de belangrijkste toeristische troeven van Denderleeuw.

Voor een kleine en drukbevolkte gemeente als Denderleeuw is het verlies aan open ruimte en natuur zonder meer dramatisch. De prachtige vergezichten van op het hoogste punt van Denderleeuw, dat gelegen is in het voorgestelde ontginningsgebied, zullen in de toekomst enkel nog op oude foto's te zien zijn. Het hoogste punt van Denderleeuw dreigt meteen ook het laagste punt van de gemeente te worden, bovendien 3 meter onder het grondwaterniveau.

7. Verkeerschaos

Het huidige ontginningstempo bedraagt gemiddeld zo'n 6423 m³ per jaar. Hiervoor zijn ongeveer 920 vrachtwagens nodig of 1840 ritten. In de periode dat er leem afgevoerd wordt, per jaar meestal gebundeld in een twee- tot drietal weken, zorgt dit voor een kleine chaos in de gemeente. Al deze vrachtwagens doorkruisen dan immers constant het centrum van de gemeente, langs de smalle Kemelbrug en het zeer drukke station.

Indien het gebied in de voorgestelde 25 jaar totaal ontgonnen wordt, betekent dit 3.163.553 m³ of 451.933 vrachtwagenladingen. Dus 36.154 transporten per jaar of 164 transporten per werkdag! Denderleeuw kan deze bewegingen onmogelijk afwikkelen. Met een onoverzienlijke verkeerschaos tot gevolg. De toename van het gevaarlijke vrachtverkeer is ook nefast voor de verkeersveiligheid in de vele kleine straatjes op het traject, waar de huizen zeer dicht bij de openbare weg gebouwd zijn.

Het drukke vrachtverkeer van en naar het leemontginningsgebied veroorzaakt ook een niet te verwaarlozen modderoverlast, vooral in de directe omgeving. Door het frequente af- en aanrijden van zware vrachtwagens neemt ook de kans drastisch toe op schade aan de openbare wegen.

8. Gevaar voor de volksgezondheid

De grootschalige exploitatie en het transport van leem zal in dit dichtbevolkte gebied de oorzaak zijn van een grote stofproductie (van de leemontginning zelf, uitlaatgassen van vrachtwagens,...), waardoor de volksgezondheid kan bedreigd worden. De toename van gevaarlijke stofdeeltjes in de lucht verhoogt onder andere de kans op hart- en vaatziekten.

9. Geluidshinder

De ontginningswerken en het vrachtwagenverkeer brengen ook een aanzienlijke geluidshinder met zich mee. Vele inwoners zullen hiervan het slachtoffer worden, want het

huidige en voorgestelde ontginningsgebied zijn omgeven door de dorpskernen van Welle en Iddergem, de wijken Braamland, Steenveldlaan en Hemelrijk in Denderleeuw. De geluidshinder is des te storend door het vroege aanvangsuur van de werken en het vervoer. Het dreunende vrachtverkeer transporteert de geluidsoverlast bovendien door de hele dorpskern van Denderleeuw.

10. Nabestemming en toekomstperspectief

De nabestemming van de ontgonnen gronden is onduidelijk en vaag. Het gebied krijgt in het voorontwerp wel de nabestemming 'landbouw', maar concreet is dit niet. Dus blijft het ondertussen maar zeer de vraag of de leemputten opgevuld worden, en zo ja, met welke soort materiaal of afval de uitgegraven put zal volgestort worden. En zelfs als dit alles volgens de regels verloopt, is de kans klein dat het gebied nog ooit zal kunnen gebruikt worden als landbouwgebied, omdat de structuur van de grond en de grondwaterhuishouding van het gebied waarschijnlijk te zeer verstoord zal zijn.

Dat het huidige gebied, waarvan vandaag slechts 30% ontgonnen is, met dit plan nogmaals drastisch uitgebreid wordt, houdt in dat ook de nog niet ontgonnen gronden in de omgeving van het voorgestelde ontginningsgebied niet gevrijwaard zijn. De onzekerheid over een nog verdere uitbreiding, en dus over het verlies van de volledige kouter, is dus enorm, de vrees voor toekomstige ontwikkelingsscenario's reëel en terecht. De toekomst voor onze kinderen en kleinkinderen is allesbehalve rooskleurig.

Het gemeentebestuur zal zich dan ook met hand en tand blijven verzetten tegen de geplande uitbreidingen van het leemontginningsgebied in de Vlamovenkouter.

Inlichtingen

Voor meer info over de problematiek en de acties van het gemeentebestuur kunnen de inwoners bellen naar het groene nummer van het gemeentebestuur: 0800 90 665. Ze kunnen ook surfen naar de actiewebsite van het gemeentebestuur: www.reddekouter.be.